

Old story but with a new twist
Proloog? Herhaald de geschiedenis zich?
(Read until the end for today's lesson)

In de jaren dertig en veertig van de vorige eeuw trachtten de Nazi's het Joodse volk en het Jodendom te verdelgen. Deze verdelging wordt aangeduid met de termen *Holocaust* en *Sjoa*.

Holocaust komt van het Griekse woord *holókauston*, wat brandoffer aan een godheid betekent. *Sjoa* is Hebreeuws

voor vernietiging, verdelging, ondergang.

Aangezien er gedurende de Tweede Wereldoorlog niets werd geofferd, aan welke godheid dan ook, maar alles gericht was op het verdelgen van het Jodendom, wordt in mijn boek [Mijn erfenis](#) de term *Sjoa* gebruikt.

De Joden moesten verdwijnen, maar niet hun bezittingen. Alvorens de Joden te deporteren en te vermoorden in de concentratiekampen, roofde de Duitse bezetter – met de hulp van collaborateurs – hun bezittingen.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog is door de Nazi's op zijn minst 45 miljard euro, omgerekend naar vandaag, van de Nederlandse Joden geroofd. Na de oorlog stelde de Nederlandse regering zich tot taak de geroofde eigendommen aan de oorspronkelijke eigenaren terug te geven. Dit naoorlogse rechtsherstel is sinds 1990 onderwerp van omvangrijk onderzoek geweest.

Philip Staal: “Als een van de ondertekenaars van de overeenkomst tussen de Nederlandse financiële instituten en de Joodse organisaties – waarin medio 2000 de teruggave van Joodse oorlogstegoeden werd geregeld – kwam ik in die periode tot het besef dat er door niemand ooit was gekeken naar het vermogensbeheer van de 1.363 minderjarige Joodse oorlogswezen. Ik besloot zelf te onderzoeken wat er met de nalatenschappen van mijn vermoorde ouders en die van andere oorlogsslachtoffers is gebeurd.

Hoe is het mogelijk dat achtenzeventig jaar na de Tweede Wereldoorlog de strijd van de Joodse oorlogswezen voor een volledige teruggave van hun erfenis nog steeds niet geregeld is en zo ongelijk, zo grimmig en moeizaam verloopt? In mijn

boek wordt het antwoord op die vraag gezocht in de fundamentele verschillen van inzicht over de aard en de wenselijkheid aan weerskanten van het strijdtoneel.

Mijn Erfenis verweeft mijn levensverhaal met historische feiten en wetenschappelijk onderzoek. De historische feiten en citaten in dit boek zijn afkomstig uit [Roestvrijstaal](#), een uitgebreide en degelijke wetenschappelijke studie op basis van [historische documenten](#).

Doordat ik als peuter en kind tijdens en na de Tweede Wereldoorlog werd beroofd van mijn aardse bezittingen, zowel materiaal als immaterieel, en geconfronteerd werd met het ultieme kwaad, kan ik niet langer geloven in een door God verordonneerde orde en moraal. Ik wil niet aanvaarden dat de God van Abraham, Isaac en Jacob, van Sarah, Rachel en Lea, dit heeft bedacht en gewild. Zou hij dit wel gewild hebben, dan was de Almachtige niets minder dan een duivel. Mijn conclusie is dat het kwaad in de mens zit. De mens is zijn eigen duivel. In deze wereld kunnen mensen kiezen tussen goed en kwaad. Het is aan de mens om tegen de slechte krachten, bekend als de 'Yetzer hara', te vechten.

Dit inzicht kreeg ik niet doordat ik mij ervan bewust werd dat [de wereld zweeg](#) terwijl Joodse gezinnen van al hun aardse bezittingen werden beroofd, uit hun huizen gezet, gedeporteerd en uiteindelijk vermoord in vernietigingskampen. Evenmin kreeg ik die gevoelens door de vervloekte Duitse bezetters met hun nazistische rassenwaan en ook niet door de verhalen die de overlevenden van de kampen vertelden over de Joodse Raad en hun medegevangenen. Medegevangenen die bereid waren om voor een stuk brood te liegen, andere gevangenen te verraden, te stelen. Kortom, hun ziel verkochten aan de duivel om hun eigen overlevingskansen te vergroten. De drang van de mens tot overleven leidt tot dit soort gedrag. Het is het survivalinstinct van het oerdier. De Spreuken der Vaders is hierop van toepassing:

Oordeel niet over uw naaste totdat gij gekomen zijt op zijn plaats. Versmaad geen mens en acht geen zaak onmogelijk, want er is geen mens die zijn uur niet heeft en er is geen zaak die zijn plaats niet heeft.

Mijn inzicht dat het kwaad in de mens zit, kreeg voeding en groeide tijdens mijn onderzoek naar de roof tijdens de oorlog en het naoorlogse restitutiebeleid van de Nederlandse regering en de financiële instituten.

Verraders beroofden de Joden van hun onderduikadres. Nederlanders brachten de Duitse bezetter op de hoogte van onderduikplannen met als resultaat deportatie naar kampen in Oost-Europa. Ik kwam ook tot dit inzicht door het gedrag van de [Nederlandse regering in ballingschap \(1940-1945\)](#) evenals hun naoorlogse wetgeving.

Dat het handelen van de Nederlandse regering gedurende de naoorlogse jaren in overeenstemming was met de destijds gemaakte en dus geldende wetten, maakt het er niet eenvoudiger op hierover te oordelen. Deze naoorlogse wetten, met als doel het Nederlandse rechtsverkeer zo snel mogelijk te herstellen, gingen vaak ten koste van het rechtsherstel van de slachtoffers van het naziregiem.

- Juridisch kan/mag men zich beroepen op de wet van verjaring. Maar, morele claims verjaren niet. Sommige zaken verjaren nooit!
- Juridisch en financieel handelde de Nederlandse regering en sommige organisaties waaronder JMW, juist.
Maatschappelijk-ethisch gezien faalde ze monsterlijk.

Tijdens mijn speurtocht kwam ik tot het besef dat de werkelijkheid veel traumatischer en omvangrijker is dan ik in mijn stoutste dromen had kunnen vermoeden.

Als baby beging ik geen andere ‘misdad’ dan domweg als Jood ter wereld te komen. Het was mijn pech dat dit in Nederland gebeurde. Dit was voor Henneke en mij de reden dat wij twee weken na ons huwelijk (1963) op onze scooter naar Israël reden. We wonen daar nog steeds.

Maar wat moeten wij doen als de democratisch gekozen regering in Israël dezelfde weg gaat bewandelen als drie andere Europese landen een paar jaar geleden deden? Heeft de Israëlische regering de eerste stappen gezet – een soort proloog van democratie naar dictatuur, een Copy Paste van de [Duitse regering uit de jaren 1933-1945](#)?

Ik verwacht, maar misschien geldt hier dat de wens de vader van de gedachte is, dat het weldenkende deel van de Israëlische bevolking de weg naar dictatuur zal blokkeren.”

Philip Staal
www.staal.bz

